

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Opera

P. 1-3 nebst Inventarium

Gerson, Jean

[Straßburg], 1488

Sermo in die circumcisionis coram papa: Apparuit

[urn:nbn:de:bsz:31-300759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-300759)

vel administratio fauendo seu extra inter
 dicta supras eligendo vel caluniosos in al
 legando menti. etiam ultra predictas penas. cu
 iudicis gradus stat^o seu peminente existat
 ecclesiastice vel mundane. sic puniat. ut ym
 dicte rigo: trascat ceteris in exemplū. ¶ Et
 aut metus seu impulsionis molestia in electio
 ne pape eo formidulosi^o euitet. q^o tori t^o p^oia
 nitan lametabilibus eoz inculsio seu factio
 pperet. ultra predicta spealit^o ducim^o statuē
 diū. q^o si q^o h^o mōi metū vel impulsionem aut
 violentiā electo: ibo ipsis vel alicui eoz in
 electione pape intulerit. seu fecerit aut fieri
 pcurauerit. vel factū ratū habuerit. aut i
 b^o cōsiliū dederit vel fauorē. facientem ve
 scienter receperit vel defenauerit. aut
 negligens in executione penarū inferius
 memoratarū extiterit. cuiuscūq^o status gra
 dus vel peminentie fuerit. etiam si imperia
 li regali pontificali aut alia quib^o ecclesiasti
 ca aut seculari pfulgeat dignitate. illas pes
 nas ipso facto incurrat. q^o in pstitutione fe
 licis recordationis Bonificij pape octauū
 que incipit Felicitas. pntent^o illis effectua
 liter puniat. Ciuitas vero etiā si q^o ab sit
 vrb^o Romana fuerit vel alia queuis vni
 uersitas. que talia facienti cōsiliū vel au
 xilium dederit aut fauorem. vel infra men
 sem saltem taliter delinquētem prout tan
 ti facinoris enormitas egerit et facultas
 ei affuerit non ducit puniendum. coipso
 subiacet ecclesiastico interdicto. Et nihilo
 minus pter dictam vrbem/pōrificali et su
 pra. coipso sit puata dignitate. non obli
 tibus ptillegijs quibuscūq^o. ¶ Volu
 mus insup^o q^o in sine cuiuscūq^o cōciliū gene
 ralis hoc decretū publicetur solēniter. nec
 nō quādocūq^o et vbiq^o romani ponti
 ficis electio imminet facienda. ante in
 gressum conclauis legatur. et publice in
 t^o m^o.
 Finit.

et saluatoris nri. ad eam^o cū fiducia thronū
 gratie eius. ut miam eius cōsequamur et g^o
 tiam in auxilio opruno. Nā q^o finis noster
 sup nos. et nos debilitati cōfractiq^o iacem^o
 in imo et limo pfigurur. cōfundat pelagia
 na heresis. q^o gratiā dei p subleuatione ne
 cessariam/abnegare psumit. Rursus q^o de
 grā dei sermo habēdus est et de noie Jesu/
 quē nemo pōt dicere nisi in spūsancio. ut
 ipse Jesus fm nomē suū sit nobis Jesus.
 ut pterea condēnatos in curia iusticie gra
 tie nos curia suscipiat. dum interim sedet i
 throno sue gratie. pūq^o legitimū temp^o cō
 parendi ptereat/appellem^o ad curiā et thro
 nū grē. allic nos pntemur in p^o s^o sionib^o
 vbi soror nostra mater est eiusdē gratie. et
 aduocata nostra. que plane despiciere nos
 non poterit. Caro enim et sanguis noster
 est et curie sue iura defendet/ iura grē. S^o
 quis est iste thronus gratie. Ille pculdus
 bio puer hodie circumcisus. cuius vocatū
 est nomen Jesus. ut per iesum gratia fieri
 sicut lex per moysen data est. ut saluaretur
 mundus per ipsum. quem vidimus plenū
 gratia. immo gratiātū. Deus meus. mi
 sericordia mea. inquit propheta. Et quid
 misericordia nisi gratia. ¶ Sed dicit for
 tasse timidior aliquis. Ego apertos habē
 oculos cordis in lumine fidei. et lucerna es
 uangelice veritatis hodiernē/ intueor in h
 puero seueritatem diuine iusticie seueram
 valde. que etiam proprio filio dei non pep
 cit. quin eum nuditati et frigori et duro vul
 neri dū tenellus circumaditur/ exponeret
 Et tu mihi apud ipsum puerum inuenire
 thronum gratie repromittis. Si in vrb^o
 di hoc fecit deus. si innocentiſſimo filio nō
 pepercit/ in sicco quid fiet/ peccatorib^o ser
 uis qualiter ignoscat. Quin etiam mater
 eius. mater benedicta. quibus oculis pec
 catores inspiciet/ qui tota hodierni dolo
 ris sui causa sunt. qui totam sue grandis
 anxietatis materiam prebuerunt/ dum p
 pter eos vnigenitum dilectissimum/ ex a
 cri vulnere cruentum/ ex nuditate et frigore
 vagientem cognoscit et dolentem. Quero
 quisquis hoc dixerit sciat nil tale timendū
 satisfactum est iusticie/ satiata est. non pu
 niet bis in id ipsum eum qui gratiam hui^o
 pueri flagellati meruit. qui factus est a deo
 nobis iusticia atq^o redēptio/ in q^o et si iusti
 cia appareat in ei^o attritioe. ppter peccā nra
 supeminēter tū apparet grā dei. q^o vt seruū

Sequitur sermo

eiusdē cancellarij factus in die circūcisōis dñi corā papa apud rarasconam.

¶ Apparuit grā dei et saluatoris
 nri omib^o homib^o/ crudiens
 nos. ut abnegātes impietate
 et secularia desideria/ sobriez
 iuste/ ac pie/ viuamus in hoc
 seculo. et reliq^o que nūc audiuit ex eplā pau
 li. vestra deuotio. Quā apparuit grā dñi

¶ Sermo factus in die

redimeret tradidit filiū / q̄si peccatorē puniendum. Sed et tu virgo dignissima non abhorre peccatores. sine quibus nunquā foret tibi digna filio qui licet ex te genitus est. attamen nobis natus nobis datus. Adimus ergo cum fiducia te. et filium tuum. In quibus talis apparuit gratia dei ut tu mat̄ dei fieres iuueniēdo gratiā apud deū / et ipse hō fili⁹ dei diceret. Ita ut nō dubitauerit Aug. asserere. nullā in rebus p̄ ip̄s ortis maiorē ista esse gr̄am / dū verbā caro factū est. De h̄ verbo locutus⁹ dei ipse nob̄ gratuita benignitate v̄bū efficac̄ et fructuosum. meritis et p̄cib⁹ tuis v̄go gloriosa / que ab angelo vocata es gr̄a plena a tonomatice. et diuina salutatiōe quā repetim⁹ dicētes. **Aue rē.** ¶ Apparuit gr̄a dei et saluatoris nostri. et reliq̄. Exhilarare te q̄ perieras / miserā de hō / erige aures / audi. et gr̄as age / quā apparuit gr̄a dei. datū certe optimū et donū p̄fectū. quā gratia dei vita eterna. et si domin⁹ dat gr̄am. dabit et gl̄iam. Nō igit̄ in uanū hāc dei gratiā accipias / nō p̄ ingrati tudinē in hui⁹ anni p̄ncipio enceniū tam insigne p̄cipēdas. Et attendas vigilant. qz nō dicit ap̄ls. apparuit sapia dei. apparuit iusticia dei. appuit potētia. Illas q̄ppe magis extimescebat hō rē / p̄ditōr / et damnat⁹. quā d̄siderabat. Quā sapia accusabat et nō hēbat locū negatio. nec valebat excusatio Adā vbi es rē. Si voluerit mecum cōtendere (dicebat Job asilic⁹) nō potero rēdere vnū p̄ mille. Iusticia accusatū p̄dena nabat. et nō inueniebat appellatio. qz audisti vocē vxoris me rē. Propterea idem Job verebatur oia opa sua. sciēs qz nō p̄cerz delinquēti. Hinc qz est p̄phetica supplicatio. nō intres in iudiciū cuius tuo do: qz nō in. in con. tuo om. viues. Potētia d̄nig accusatū et p̄denatū puniebat / et nō erat euasio. A facie man⁹ tue. i. potētie ego defeci / plorabat psalmista. Et rursus quis nouit p̄tatem ire tue / et p̄ timore tuo. i. c. di numerare. Et nemo est q̄ de manu tua possit eruere. Nō q̄rebam⁹ sapiam accusantem. nō iusticiā p̄denantē. nō potētiā executioni sniam demānantē / atqz senientem. Ubi senientē. Senientē nūc in celo extra apostatas āgelos. nūc in paradiso extra parētes p̄mos. nūc in turri babel p̄ cōfusiōnē linguaz. nūc in terra p̄ diluuiū aquarū multaz. nūc in p̄tāpoli peccatrice. p̄ subuersionē p̄uersoz. Tandē in iser⁹ p̄ inclu-

sionē oim. S; solā gratiā misantem et absolūcē petebam⁹. q̄ salui essem⁹ / nō ex operib⁹ iusticie q̄ fecim⁹ nos. Et hec hodie nobis apparuit. dum celauit deus potētiā in infirmitate. sp̄iam in infantia. iusticiā in pietate et circūcisionis satisfactiōe. Tā q̄ imposuerit deus silentiū eis. et dedit audientiā totā mie. Ita superatis omib⁹ datur triūph⁹ gratie. Et hec apparuit hodie nob̄ valde necessaria. Nam qd̄ ageret / q̄ se v̄teret hō condēnat⁹ in curia iusticie / si nemini datus esset locus appellationis ad curiam gratie / si non superaret misericordiā iudicium. ¶ Dicamus iterum qz p̄ sempiterna dei virtus atqz diuinitas (teste apostolo) per eis que facta sunt intellecta cū spiciebatur. sicut antea dixerat sapiens. qz ex magnitudine speciei et creature / potest visibiliter earum creator agnosci. Sed et sapientiam eius ex operibus agnouit que clamans dixit. q̄ magnificata sunt opera tua domine / omnia in sapientiā fecisti. Poterat quoqz dei benignitas v̄cūqz agnosci in rerum dignantissima conseruatione et directione in suos fines. sicut potētia ex creatiōe. et sapientia ex gubernatiōe videbatur. Quapropter forte gratiā appellat sapiens nutricem omnium. Sed ex reparatione lapsi. ex re creatiōe deperdit. et iustificatione impij. maxime apparuit gratia dei. Nam que gratia maior / que liberatior. vel dici vel existimari potuerat / qm̄ vt tantum daret deus homini. vt pauper fieret / quis hoc crederet. si nō p̄sciis secretorum dei Paulus assereret. quia pro nobis egenus factus est / vt illius inopia diuites essemus. Gratia insuper qualis mirabilior / q̄ vt taliter compateretur homini misero deus. qz miser fieret. opprobrium et abiectio plebis. Ista nōne sunt viscera misericordie dei nostri. in quib⁹ v̄sitauit nos deus oriens ex alto. In quibus apparuit gratia dei et saluatoris nostri hodie circūcisi. ¶ Amplius vero domina natura. vt huiusmano more loquamur. quāuis in suo creaturarum speculo pulcherrimo. in libro capitissimo. in carmine sonoro. et armonico / monstraret potētiā dei efficientem / et sapientiam exemplantem. et bonitatem cūcta finientem. primum ex v̄nitare. secundū ex v̄tate. tertium ex bōitate creaturaz. Rursus p̄mū ex eaz mō. scdm̄ ex specie. tertū ex ordine. Sicut ex creaturaz mensura potētiā

Circumcisionis domini

Et eam numero sapientia. Et poterat habere in suos fines bonitatem. ut quidam circulo intelligibili ex ipso creatore et per ipsum exemplantem et in ipso finire sunt omnia / nihilominus mundus hac sapientia dei potentia et bonitate cognoscere hunc non significavit deum neque gratias egit. Sed voluerat sibi omnia et obscuratum factum esse insipientes cor eorum et defecerunt scrutantes scrutatio. Quamobrem ordinavit deus facere opus noue gratie supra naturam. ut esset gratia diuina re/gnans nature. Nam gratia eius quod est et in natura supra omnia opera eius. Que gratia habet supra oculos sua luminis ositate cecauerit. illustravit mentes huius mundi. sic exultans iesus in spiritu. Confiteor inquit tibi pater celi et terre. quoniam abscondisti hec a sapientibus et prudentibus et reuelasti ea paruulis. Ita pater. quoniam sic placitum est apud te. Placitum non meriti. ut non gloriatur autem cum stulta presumptio omnis carnis. que in sapientia dei non cognouit. Iam placuit per stulticiam predicatiois noue gratie. saluos facere credentes. Hoc autem opus gratie. apparuit manifeste in eo quod uerbum caro factum est / ubi totum operatur gratia. totum sibi datur. Nil autem paucis habet natura / neque ex radice superiorum astroz et constellationum. sic impietas quidam finxit. Neque ex actione inferiorum elementorum. saltem quod ad modum quod subitum fuit. Ubi preterea patet misericors et misericors dominus. ut saluet et regnet per uaricatorum hominum. Apparuit ergo benignitas et humanitas saluatoris nostri dei ut alibi gaudet apostolus. Apparuit inquam mistis et bech humanitas. ut signum magni in celo celoz deo. Nam sibi hipostatice unione conuicta est et bech quasi mulier amicta sole iusticie quod plena gratie lumine et luna totum mutabilitatis nature sub pedibus eius / ratione auctoritatis impiose. et corona stellaz. quod sunt. et. progratue singulares in capite eius. et diuinitatis sublimitate. Nam et benigna humanitas dei saluatoris nostri uniuersum modum spiritualium eternarumque creaturarum purgat. illustrat. et perficit. superior eis in ordine hierarchico stabilita. ut sol quodam eternitatis. Imperium quod possidet supra uniuersum materiale atque corporatum. ut ex miraculorum operatione monstratum est. Duodecim postremo progratiuis. quasi totidem sideribus coronata refulget. quatuor in compositione ad diuinitatem. Totidem in compositione ad carnem et rursum totidem in compositione ad totam reum uniuersitatem. Considera humanitatem huiusmodi pueri hodie circumcisi in ordine ad diuinitatem. et inuenies quod in ea tanquam in ope perclarissimo super aliud / omne creatum relu-

cent quatuor attributa. que sunt dei potentia. scilicet sapientia. dei iusticia. et supereminet dei gratia que circulo quodam spirituali infimum summo iungit. pacem operans in terra et in celo. Considera etiam in ordine ad carnem et inuenies carnem ab ea quadruplici dote decorari. Agilitate. subtilitate. impassibilitate. et claritate. Et quod in uia non ita fiebat. sed erat speciale dispensationis diuine miraculum. Deinde si consideraueris humanitatem huiusmodi pueri in ordine ad creaturam uniuersam. uidebis eam tanquam instrumentum diuinitatis habere omne partem in celo et in terra in mari. et in omnibus abyssis. huiusmodi illustrat et perficit in celo. uiatores iustificat in terra. alios non plene iustificatos dimittit huiusmodi uel alibi in mari purgationis. Alios obstinatos damnat et deturbat in abyssum damnationis. **A**uero quod multus est huiusmodi sermo. et ad interpretandum difficilis / et ordo nostra ad alia peras expediri desiderat. coartem eam infra limites prius celebratatis. Et duobus quasi gradibus itinere breuiato decurrat. Et dicam quod apparuit gratia diuini primo in humili subiectione sua ad legem circumcisionis. Postquam impleti sunt dies octo ut circumcideret puerum inquit euangelista. Apparuit secundo in populi redemptione secundum nomen saluationis. uocatum est nomen eius iesus quod uocatum est ab angelo postquam in utero perciperetur. Causam reddit angelus apud Dathan theum quoniam saluum faciet populum suum a peccatis eorum. Hoc modo euangelium cum epistola sociantes. utrunque per alterutrum deducamus sub duobus tantum gratie dei signis. que sunt humanitas seu humilitas primum signum. et secundum benignitas seu caritas. Unum in circumcisione. In nomine natione alterum / ut verum sit quod apparuit humanitas in primo misterio. benignitas in secundo. et gratia in utroque dei saluatoris nostri. **U**terque quis fidelium non perspicuum habeat et compertum / gratias dei hodie apparuisse. dum attendit quod ipse legis conditor. duro se legis vinculo quasi seruus astringit. et fit sub lege uelut infans. uelut impotens. et peccatis obnoxius. Ad quid ita? Nimirum ut ingratitude neque presumptionis humane confunderetur et erudiretur. que in tantam prorupit audaciam / magis uero amentiam / ut diuinitatis maiestatem appetere. uolens esse sicut deus. sciens bonum et malum. propterea deus medicamentum contrarium humilitatis opposuit descendens a summo sue maiestatis / ad ima uilissima nostre humanitatis.

Bermo factus in die

Sic aduersus auariciam primi hominis ipse summā liberalitatez. Sic aduersus gulā ei⁹ ipse summā frugalitatez. Sic aduers⁹ i gratitudine nimitā ipse gratiā oñdit i finitā erudiēs nos facto certissimo. vt abnegātes impietate malā hospite ⁊ sodalē pfidiā ⁊ secularia desideria q̄ mergūt in iteritū. sobrie ⁊ iuste ⁊ pie viuam⁹ in h̄ seculo. Sobrie q̄ ad nos. Iuste q̄ ad primos. Pie q̄ ad deū ⁊ sc̄os. **H**ūiliem⁹ igit̄ aīas n̄ras legi. imitātes hūc puez. ⁊ circūcidam⁹ p̄ disci- pline cultz. vicioz sup̄fluitate a nob̄ ⁊ sen- sū n̄ris. Circūcidat̄ cor a p̄suptiōis p̄pu- tio. ne plus sapiat q̄ optet. nec prudētie p̄ p̄ie iuitat̄. Circūcidat̄ ip̄m ab oī carnalita- tis excessu ⁊ sine for̄dibz colluuiē volupta- tis. sit puz ⁊ mūdū. Circūcidat̄ oculi ne vi- deāt vanitate/os ⁊ lingua ne loq̄nt̄ mēda- ciū/aures ne audiāt detractiōē. tact⁹ ⁊ gu- stus ab oī lubricitate/totū corp⁹ a rebellio- ne s̄ aiā ⁊ tumaci. Ut sobrie viuam⁹ in nob̄ismetip̄is. Viuam⁹ ⁊ iuste apud pri- mos reddēt̄ vniciūq̄ qd̄ suū est. cui vetti- gal. vettigal. cui bonozē. honozem. Viua- mus tādē pie dō adberēt̄s p̄ fiē ⁊ sp̄e ⁊ p̄ caritate/circūcidēt̄s oēm errozē ⁊ sup̄stiti- onē p̄ fidē/oēm desparōz ⁊ p̄suptōz p̄ spem oē odiū ⁊ cupiditate p̄ caritate. Sit in no- bis fides v̄a ⁊ viuā fm̄ vim rōnabile exre- cognitōe inēse sapie. Sit spes certa fm̄ vi- irascibile ex p̄fessioē sūme ei⁹ potētie. Sit caritas seruida/ex p̄sideratiōe sūme beni- uolētie ⁊ gr̄e q̄ appuit hodie in circūcisioē b̄uiliatiōe. Hoc mō sobrie itra nos / nuste iuxta nos ⁊ pie supra nos. viuem⁹ in h̄ se- culo. **S**z vt tibi pessima. vt tibi neq̄ in- grātudo cordis h̄iani/cordis incircūcisi ⁊ certe in h̄iani/dū ad tantā gr̄am norissī- mā dei tui/n̄ corrigeris/nō emolliris/n̄ fle- cteris. Hūilis est ip̄e q̄ est de⁹ b̄ndictus in secula. ⁊ tu cernicē eriḡ. tu sup̄b̄ tra ⁊ cinis Tu sordida pell̄ in flaris ⁊ tēderis. Tu in q̄ in flaris ⁊ tenderis sordida pell̄/saccus stercoz ⁊ v̄mū. Hūilis ē ip̄e legislator tu⁹ ob fūas legem tuā ⁊ tu q̄ tidie legis sue iu- gū suauē ⁊ leuē ⁊ tumacit̄ excutis ⁊ p̄frin- gis. Hūilis postremo inuenit̄ pius erga te misericors ⁊ benign⁹ ⁊ tu plen⁹ impietate. er- rozes fingis. ⁊ seq̄ris sup̄stitiōes/de eo q̄z vel sup̄be p̄sumis. vel desperas superbius Ad ip̄m deniq̄ nullo pietatis. nullo dile- ctionis affectu mouer̄. Pudebat fortassis in seq̄ humilē boiem. vsq̄ q̄ pudebit hūi-

lē xpm imitari. Vide stupēdū ⁊ horrefce. flagellat̄ in circūcisioē leo de tribu iuda. vt b̄uiliē canis mortu⁹. filius boīs putredoz v̄mis. Circūcidit̄ in carne puer Iesus. vt absq̄ p̄pucio nos in corde ⁊ sensibz manea- mus. vt cū abraā nos filiū vnigenitū cum tota familia ⁊ v̄nacul. h̄ est sp̄m n̄m cū af- fectionibz ⁊ cognitiōibz vniuersi circūcō- redisciplinē cultro neq̄q̄z omittam⁹. s̄z tol- lam⁹ opprobriū egypti/si neq̄ pure d̄ pp̄lo neq̄ sed⁹ d̄i irritū efficere voluerimus. **D**ēs q̄dem h̄ agere puenit̄ clez p̄cipue. sic ip̄e p̄ ceteris in d̄ni forte electus ē. Exultet igit̄ cū tremore humili. ⁊ gr̄as agat ⁊ appa- reat in eo gr̄a dei ⁊ saluatoris n̄ri. **S**ed heu cler⁹ hodie quē p̄ maiori gr̄a. gr̄e vici- situdine repēdere dignū fuerat / plus alijs replet̄ ingratitudine. ⁊ p̄puciu sibi fecit ip̄ies- tantibz ⁊ secularibz desiderijs. neq̄ sobrie neq̄ iuste. neq̄ pie viuēs in h̄ seculo. **I**ta p̄gebā in meditatiōe mea. satirā in clez de clamare. Heq̄. n. in tā vber̄ indigniōis ma- teria deesse v̄ba potuerāt. Dum ecce stu- diositas speculatrix / ipozunitate q̄dā sua. gr̄adem q̄onum speculatiuaz siluā appo- nere videbat. vt plus sibi q̄ edificatiōe de- fuisse. **D**ic inq̄t̄ si xps circūcisus est an circūcisus resurrexit in gl̄ia disp̄gentibz fa- ctus. Ita me pie tenere n̄di. ad honozem eoz ex q̄b̄ xps fuit fm̄ carnē. q̄ est d̄s b̄ndi- dictus. ⁊ ad pueroz p̄fusiōē. Dic p̄ri- culā illā carnis d̄ginē. vt multi ferūt dimi- sit in terris. Et talis de effuso tūc sanguine qd̄ est: Rūdi q̄sdaz p̄res esse de integritate h̄uane nature ⁊ necessitate / sine q̄b̄ nō sub- sisteret. Quas dā de p̄gruitate. sine q̄b̄ neq̄ p̄fecte neq̄ decent existeret. Quas dā de sup̄fluitate. Prime due resumpre sunt sic i alijs resurgentiōibz fiet nō optet h̄ de reliq̄s. Si q̄s igit̄ v̄tenderit p̄riculā illā cum san- guine fuisse de integritate humanitatis p̄- mo vel sc̄do modo / illa resumpre sunt. ⁊ vel in terra nō manēt vel multiplicata sunt. **E**rat ne igit̄ pars illa carnis vel sanguinis per cōicationem idiomaticū de⁹. ⁊ si de⁹ vtz homo. Huius r̄nsionem tāq̄ egentē lōgā- sima ⁊ subtilissima p̄scrutatiōe / p̄creo. Et conseq̄nter illā si sit adorāda adoratiōe la- trie. Perge ad alia. qz melius est. hic nihil q̄ pauca dicere. **D**ic ad qd̄ p̄derat circū- cisio: Respondeo proderat originale pec- catum delendo ⁊ dando gratiā. sed nō ap̄- riebat ianuā paradisi. **D**ic q̄le dabatur. p

feminis remedium: Responsio fides pro
pria si adulte erant. vel parentū p puulis.
An alienigenas obligabat: Rñsio non
Cur añ die octauū nō ipēdebat: Rñsio
ppter tenentudinē. 7 ad resurrectiōis misterī
um: Quid de filijs isrl in dextro nō circū
cis: Pieteneo fuisse cū eis a deo reuelante
morsū dispēfatū. Dic si p cognationē spūa
lē circūcidēs circūcisio iūgebat: Puto cog
tionē hāc magi būana pñone. q̄ naturali
vel diuino iure inuētaz. Quod si q̄s aliter
sentiat ppter grām q̄ p̄fert. dicat p̄sequēter sic
de baptisimo. **D**ic an circūcisus filq; ba
ptizat? Insigniebat duplici caractere / 7 si i
eo grā duplex augebat. Ita si capax erat vs
triusq; 7 dū circūcisio currebat vtiliter.
Dic cur circūcisio q̄ data i fed? eternū cessa
uit. qd dico cessauit / imo facta ē mortifera
adeo vt Paul? denunciaret si circūcidimini /
p̄s nihil vob pdest: Dico q̄ p̄pe nō cessa
uit. s; trāsit in baptisimū. cur? erat figura
qd̄ igit mirādū. s; re exhibita figura cesserit
Sauget q̄onīs admiratōz. cur p̄p̄ p̄
uatiōnē circūcisionis 7 alioz legalū / pau
lus restitit petro? i facie / cū tñ ipē q̄sdā circū
ciderit. Igit q̄ pacto rep̄bēdit ipse qd̄ age
bat? p̄p̄m supiorē i auctate. ap̄latū senio
rē. 7 in grā p̄firmatū die p̄tecostes. q̄liter i
culpat paul? eū / 7 narrat non recte abulasse
ad vitatē euāgelij Rñsio distinguēda sunt
tpa 7 recordabūf scripture. Tps circūcisōis
triplex cucurrit. Currebat p̄mo vtiliter vsq;
ad baptisimū. Secūdo p̄missiue apud iu
deos vsq; ad publicatiōnē euāgelij plenis
tē. vt m̄ sinagoga honestas h̄ret exēq̄as.
S; tūc apud gētes / 7 p̄ ap̄ oēs pestifera
fuit ei? obfuaatio. p̄p̄ea Pet? 7 Paul? licē
te q̄sdā circūciderēt ex iudeis tpe illo medio
S; q; facta petri circa iudeos. gētes sc̄z
dalyabāt. q̄si sic deberēt circūcidi. Paul?
doctor gētiū auertit petz de re hmōi. q̄ to
ta sibi hūilitate paruit / 7 ita neut peccauit
saltē mortali. **S**ed dic si Pet? nō erra
bat in fide q̄liter sibi dixit Paul? cur ita fa
cis. Certe ex auctate legis diuine iubētis fra
ternā correctiōz / cui lege nemo nō subiect?
est Quid si pet? vsa vice Paulo restitit
set in facie nolēs adq̄escere. An paul? se ab
eo subtrahere. an nō obedire? An ad eccle
p̄siliū appellare potuerat? Si sc̄lū in h
supius erat petro vel ecōtra / si paul? restitit
petro vt ei? cardinal ex̄ns? vel vt eq̄lē se des
putās et nihil a petro auctatis. sic nec euā

gelij suū recipies? Quid si de facto in pau
lū excoicationis snias pmulgasset. an eas
Paul? tenuisset: Quid si Pet? p̄stitisset i
heroze. nunqd̄ eo facto papatū pdiderat?
q; si nō nunqd̄ tñ deponēdus erat 7 p̄ q̄s 7
quō? An sc̄lū sine eo potuisset in h̄ casu
celebrari: Quid si pet? vi armata errorem
suū defendere voluisset: nunqd̄ ipō etiā ma
nēte papa. vim v̄licuisset repellere aut ver
bis aut carcerib; aut ipa deniq; morte. **H**
ieronym? p̄terea 7 Aug. doctores eximij
cū discōrdēt in hac materia nunqd̄ alter eo
rū dicēdus est heretic? Ille paulū dispēsa
tionē mētū. h̄ Petz iuste rep̄bensū fuisse
defendit. **P**orro cur in cōcilio de cessati
one circūcisionis pet? sumus p̄difer nō tu
litiā s; iacob? Inuebā studiositate vt
taceret / 7 nō poneret in celū os suū Tūc ex
clamās dixit: Nunqd̄ nō expedit de talib;
in q̄rere. vt sciat q̄libet magn? cū pusillo q̄
litate sue potētie. sue subiectionis sui cor
dis. q̄ sibi cōpetit iure diuino / naturali. vel
būano. Alioq̄n error facile surripet 7 con
fusionis horrore cūcta fedarent. Quid est
igit qd̄ innuis mibi q̄si non liceat de potē
tia Petri disputare? Nonne de oipotētia
dei q̄tidie p̄q̄rimus. Sed tñ vis vt ista nē
p̄terea. reuertamur ad puez Jesum. **D**ic
si puez istū circūcisionis dolor atigit. cur
vtiq; gaudio magno frueret. Sic 7 forte
tātus q̄tus in passione nūc p̄uisa. **D**ic si
cor eius motib; oppositis dilatazione 7 cō
strictiōne simul mouebatur: Responsio nō
oportet. quia gaudiū superioris portiois
non redundabat in corpus. **D**ic si vere
compatiebat ei mater sua cōscia tanti gau
diū. tantiq; misterij non ignara? **R**espo
sio compatiebat 7 iam p̄transibat gladius ani
mam ei? vt non eximeret ab illa regula. q; p
multas tribulationes optet nos intrare i
regnū dei. Et hoc horrendū p̄ peccatorib;
quia aut hic erūt in labore hominum per
penitentiam. aut in societate demonum p
damnationem. **L**eterum dic cur hoc po
tissimum die christus circūcidi voluerit.
superstitiones impie in his Januarij kal.
plus vigeant. Responsio vt eas deserens
das ostenderet. **C**ur nondum cessauer
runt neq; in clero. neq; in populo. tam sup
encenij 7 alijs obseruationibus vanis et
varijs. q̄ super ritibus improbis per eccle
sias. quos appellant ludos fatuorum. si
cur de fatuitates sūt. imo infanie sacrilege

impie et blasphemie. q̄s int̄ ecciasticos ipu-
ne fieri stupor est: Aliquid apponi debet
p̄uisio. Ita deberet. sed plures audisti q̄
q̄o p̄ obet/ soluit p̄ nō facit. Prouideat gr̄a
di saluatoris nr̄i et sum̄p̄ōtificis diligētia
¶ **Q**uestiones h̄mōi multiplicare maḡ et
magis satagebat ip̄ortune nimis studiosi-
tas speculatric̄ in meditatione mea. Cui
ego. Holi p̄cor mihi molesta eē. Locū et tē-
pus aliō expecta/ Hō e iste disputōis spe-
culatiue act̄. sed edificatiōis practice. Tu
interi secedas alioz sū. vt de gr̄a dei et signis
ei/ certo p̄gat itinere f̄mo nr̄. p̄sertim ad si-
gnū secundū q̄d eē posuim̄ benignitatem
saluatricē. sic notat in nois impositione.
Si tū p̄us ex eis q̄ circa p̄mū signū dixim̄
q̄d est hūanitas seu hūilitas / p̄siderationē
moralē q̄druplicem notauero/ f̄m q̄tuor ef-
fectus gratie dei. q̄ sūt abnegare ip̄ietatē et
secularia desideria. Sed et sobrie/ et iuste/ et
pie viuere in hoc seculo. Quāq̄s malefusa
pestis adulatio p̄strepit/ et susurrās loq̄ p̄-
hibeat/ asserēt q̄ vetere puerbio. vitas odi-
um parit. Et q̄ nō opus est teneras morda-
ci radere/ vero auriculas. S̄ plus roboris
affert apl̄s in fine epl̄e/ stimulas quēlibet
p̄dicatore in p̄sona Tyti. Hec loq̄re et ex-
hortare. et argue cū omni ip̄erio. Nemo te
contemnat.

¶ **Prima considera-**

tio ad apparētē gr̄am di in circūcisione hu-
milis pueri Iesu. Princeps vel plat̄ q̄lis
bet/ et dicat solut̄ legib. pari d̄z legē quaz
ip̄e tulerit. Tu p̄ subditoz exēplo: tū p̄ re-
uerentia p̄stāda dō/ vt appareat gr̄a dei in
eo/ q̄ nō ip̄ietas aut secularia desideria vide-
deant d̄nari. Poterā hic vt gentiliū exem-
plis p̄prias in se leges q̄uis durissimas p̄-
uantū/ q̄z Valer̄ meminit. Sed abuius
de sac̄ e ad exemplū sūm̄ legislator x̄ps / et
p̄ntifer sūp̄m̄/ q̄ ob h̄ legē p̄pria nō soluere
s̄ in semet ip̄lere voluit vt ei/ actio eēt in h̄
p̄ncipiū platoz q̄ instructio. ¶ **U**bi nihil o-
minus notadi occurrit p̄tra eos q̄ tāta ob-
stinatiōe legib. mortuis hūanis adherēt/
legē viuā fundatā in lege et̄na/ et in eq̄tate/
seu ep̄ikerā penit̄/ vel iqr̄ates vt spernētēs
q̄ let p̄fici et iplet dū vel in finē meliorē/ vt
salubriorib. medijs ordinat̄/ q̄ finis e caris-
tas/ f̄m apl̄m. Alioq̄n x̄ps legē antiquā n̄
iplest/ q̄ soluit. Et h̄ documētū n̄ me-
diocriter spectat ad sc̄isma p̄ns/ cui/ sedatō

nē inuenire nō sufficerēt leges hūane iā cō-
dite. nisi sup̄ior lex diuina viua et architecto-
nica p̄sulat. Qd̄ q̄ forte n̄ fat̄ actū e vsq̄ i
p̄ns. obrigit q̄d ait d̄ns in Elia. Timue-
rūt me mādato boim et doctrinis. Iō ecce
ego addā vt admirationē faciā p̄plo huic.
miraculo gr̄adi et stupēdo Peribit enī sapi-
entia a sapientib. ei/ et intellect̄ p̄udētuz
ei/ abscondet. Ex q̄ loco sup̄sit Iesus illud
ip̄operiū p̄tra p̄barifcos. q̄ inuū faciebāt
mādātū dei p̄t suas traditiōes. Audirent
ytinā ista auriō suis bi q̄ legē euāgelicā. le-
gē diuinā cū p̄fessorib. suis deserētēs. hūa-
nis inuentiōib. in cumbūt toti/ adeo vt ad
superiorē legē illā oculos attollere vel non
valeāt ex ruditate. vel nolint ex iniquitate. vt
negligāt ex inerti segnicie. Tu tū vbi leges
hūane nō sufficiūt/ put in sc̄ismate p̄m̄ cō-
p̄tū videt̄/ vt ad legis diuine radicem et int̄-
p̄rationē p̄sultatio referat̄. et f̄m eam p̄stitu-
tio formet/ necesse est. Quid at̄ mali q̄d pe-
riculi. q̄d p̄fusionis attulerit p̄tempus sa-
cre scripture/ vt q̄ sufficiens p̄ regimie ec-
clesie (alioq̄n x̄ps fuisse legislator ip̄fect̄)
interroget experientia/ p̄sideret clerus. cui de
sp̄sari debuerat sapientia. q̄ de sursum e pa-
cifica et pudica/ an ip̄e fornicat̄ est cū/ dul-
tera illa meretricula sapia terrena/ animalī
et diabolica. Status in sup̄ ecclie nō ne fas-
tus est tot̄/ q̄si brutalis et monstruosus/ vbi
celū deorsum. h̄ est. s. id q̄d sp̄iale est/ et ter-
ra sursum. sp̄s fuit et caro dominās. p̄n-
cipale accessorū. et accessorū p̄ncipale/ vsq̄
q̄ ad h̄/ vt quidā delirare nō dubit̄. q̄ p̄ i-
uētiōes hūanas et meli/ q̄ p̄ legē diuinā
euāgelicā regeret. q̄si min̄ sit aia/ q̄ corp̄.
et sp̄ialis q̄ carnalis fruct̄. Nec asserō/ p̄
meā fidē. blasphemā e. nedū falsa. Euāge-
lica q̄ppe doctrina p̄ suos p̄fessores dilata-
uit eccliam vsq̄ in celū. q̄ filij agar ex q̄ret̄
sapiam q̄ de terra est/ detrusit vsq̄ i cenū
Et q̄ nō ex toto corruerit e ex gr̄a dei. et sal-
uatoris nr̄i. Nec ego loq̄reo liberius/ quo
mih̄ p̄scius sum nō ex c̄stu. non ambitū. n̄
ad laudē p̄pria mee p̄fessionis/ sed p̄ asser-
tione vitatis. et vtilitate publica hec dice-
re. Quia ad veritatē/ curia ista theologiaz
hacten̄ min̄ debito p̄mouit. ne dicā sp̄es
uit. q̄ tū omnē sibi/ q̄ pollet/ gl̄am addidit
¶ Per q̄d: Per p̄dicatiōē hūilem generati-
cem deuotionis in cordib. h̄ delū maxime
p̄ncipiū. Nā si desit religiosa deuotio. h̄
notatio eccliaz q̄lis erit? Prouideat gr̄a

summi pontificis vt nunc cepit.

Consideratio secūda

Apparens gratia in humilitate pueri Jesu circūcisi docet prelatū quem liber. vt iuxta consiliū sapiētis/positum a Tullio q̄sto maior est. humiliter se in omnib. Et ab omni se superbie intemperantiaq; signo/circūcidat. Tanto enī esse humilior/et ad seruicidū p̄mptior q̄sq; debet munere ait Grego. q̄sto se obligatō rem esse conspicit in reddenda ratioe. Haz ab eo cui plus cōmittit plus exigitur. Ita vt saluberrimū sit christi documentū/metaphisicali ratione fundatū. Qui voluerit esse maior: inter vos erit omnium minor et minister/q; fm magnitudinē dominationis est subiectionis gradior obligatio. quā ob rem summus potest non ficta verborum humilitate sed veritatis attentione profunda/nominatur seruus seruorum. Et certe ita seruū. vt fm p̄gationē cordis et si nō semper fm exhibitionē opis/īpe vitā suā q̄sto magis statū suū exponere p cuiuslibet subditū sui salute. nedū p toto grege/ teneatur. Docita sentire catholicū est stabilitū in h̄ vitatis verbo. bonū pastor aiā suā ponit p ouib; suis. Et ita corde credit ad iusticiā ore autē v̄ scripto p̄fessio fit ad salutē. Alio q̄n nō inuist? sit lucifer qui ita p̄esse voluit fm doctores vt subiectionis vicissitudinem subditis nō referret/cū et opposito īpe pl̄ aliorū cōmodis obseq; velle debuerat. Et hac itē p̄sideratione/culpanda redduntur pompa supba. p̄pa male sobria plato rū q̄rundā in fastu mūdano. querentū n̄ bilomin? excusationes in petis. et dicentū q; bec pompa honorat ecclesiam. Honorat vero. imo vere onerat et destruit factis et cēplis. Neq; enī in ornatu sp̄dido. neq; in tanto v̄uuiuo neq; enī in discolorū et comatuloz clientū numero/ sed in spū mundo/ et cōsideratione sc̄tā/ honor ecclesiastic? illu straf. Q; si q̄s platorū in pompis istis puerili et vana ecultatione delectetur. si ad honores caducos gloriabūdus exbilarecat. si de se faciat idolū et statuā. Habuchodono for/ gaudēs laudari. gaudēs coli/ et nō potius eborreat instar xpi. q̄ summos inter honores fleuit. si nō memor sit iubētis in vestitu negligētis vnq;. et die honorū sui ne extollar? Quidat obsecro vidat talē ne tādē seip̄ tanta p̄rie et aliene adulationis ludificatō

ne decipiat/ q̄d iuxta v̄bū comici/ ex stulto h̄ et ex vni glioso/ insan? fiat. Qualitē insanus? Lerte lesus in iudicio rōnis sic ledit philocap? Dis q̄ppe passio p̄fundata et radicata circa aliq̄d cupisibile. sit illud bonoz sit opulētia. sit ābitio. sit voluptas/ reddit boiem demoniaco silem. fm dicitur Dugenis in exp̄iētia fundatū. Dētor si nō tpe meo talis appuit/ et v̄boz copia et iurū sc̄ia et abstinētia samar? corpe vegeto et forti/ quē vsq; ad h̄ insanū reddidit ābitio ceca. p̄tēptit alieni ois p̄siliū/ laudib; suis credula. vt putauerit p̄ illiū dēs plurimā esse ver? papa recordit elect? Et cū ita desiperet nihilomin? affirmabat se p̄ multos ānos nihil tērationis a vana glā sensisse. Cū p̄tērea moneret vt sapiētiorū crederet p̄silio. nō inq̄t q; factū meū tale t̄m q; ē/ vt ali? a me nemo illd̄ itelligat. S; q̄d mirandū ē in boie fragili demētā h̄ac surrepsisse cū sapiētissim? oli āgeloz lucifer/ q; seip̄m nō in luce vitat/ s; v̄mbra p̄rie vanitatis intuebat. et voluerit n̄ solū silis altissimo/ s; extollit sup oē q̄d d̄ de? et ifana et fantastica p̄concep̄tē d̄nationis libidine. Vult q; ritib; et sacrificijs coli/ p̄ similitudinē ad deum. sic sacrilege artes magice palā tradit. Propterea saluberrimū ē/ vt plar? libēter audiat et frēq̄nter/ q̄ hūilia sunt et culpabilia de seip̄o. q; nō ē q̄ n̄ peccet. dicatq; cū p̄pha. Incepabit me iust? et. Amis ei h; multos q̄ vel adulatione/ vel dignitat; honoratōe sibi loquū magnifica/ appouētē fomētū morbo supbie. quē v̄rillū medicamē. vel tiriaca p̄rie rephēsionis et fragilitatis/ sufficit expellere. et dare locū gratie dei saluatoris nostri.

Consideratio tertia. 5

Apparens grā dī saluatoris n̄ri i subiectione ad legē p̄p̄iaz circūcisionis documēto ē plar? vt iuste vinētes n̄ iponāt onera gūia statutoz et legū hūerū subditoz. d̄gito āt suo nolint illa mouere. quē admodū ipropat xps phariseis. Nec p̄sideratio redit ad p̄mā/ in itē illi snie. ex emplo xpi firmate. Patere legē quā īpe tu/ leris. Et eēt p̄fecto grādis in h̄ loco q̄relaz materia/ p̄tra tot et tā leues excōicationū et irregularitatū fulmiatōes. p̄tra tot onera statutoz. puincialiū et sinodaliū. ad lucz q̄ le. vel aie vel burse. nouit de? Cōtra tot re/ fuationes casuū in foro p̄fessionis p̄rim

occultoꝝ. q̄ confessionē supra q̄s dicit p̄t ipedi
unt. Loq̄r expt̄ r̄ doct̄ ab expt̄is. S̄z de
his alias. X̄ps legislator. nōne legē euāge/
licā dilatare ponerat. Potuerat eq̄dē. sed
hūane fragilitati gr̄ose descendēs. necē/
ria nos docuit ad salutē. ea p̄ nibilo q̄si des/
putās. q̄ mortālē hāc vitā/iamiaz in momē
to periturā. vel regere vel sustētare viderēt.
sciēs q̄ nisi lex vīna euāgelica r̄ etna dñē.
leges sc̄pte nō solū sup̄uacue/ s̄ crebro p̄ni/
ciose reddant. Vult q̄ p̄lar̄ ecciam subditā
felicē dirigi. Vult arbitroz/ bonos ille vi/
ros. timētes deū eq̄tate r̄ meritis p̄spicuos
regimini p̄ficiat. ad oneribz legū r̄ statuto/
rū subditos p̄mar. Flā sup̄ hūc cardinē vo/
luj d̄z eccie reformatio/ q̄m si colūne putref/
si inualide sūt/ sustētari debētes ecciam. p̄/
tes reliq̄ q̄li v̄tute subsistēt/ inuitētes parie/
ti iclinato r̄ macerie depulse. Multiplicē
q̄nlibet hūane traditōes. Si cupiditas
carnal/ r̄ fast̄ nō hūilitas regnet in platiō
audiam̄ q̄d seq̄t incōmodi. Etenī p̄tās cō/
ferēdi b̄nficia/ r̄ silia/ aut relinq̄t talibz. Et
q̄s dubitauerit. q̄s nō viderit. q̄tū subuer/
tēt. pueriēt r̄ eueriēt oia p̄motiōibz indiēz.
Si ablatō fiat ab eis. retinēte sibi oim col/
lationē sūmo p̄ntifice. nunq̄d nō supra vi/
res erit h̄ negociū/ nunq̄d nō cū moyse stul/
to labore p̄sumēt. Flōne mōstruosū crivis/
dere caput vsurpās mēbroꝝ oia inferiorū
officia. r̄ q̄si sit gladī delphic̄ ad omia se
aptās. S̄z r̄ curia sua. curia romana. q̄ ad
silitudinē hierarchie āgelice ordināda erat
r̄ replēda viris caritate feruidis/ r̄ p̄templa/
tiōe suspēs. vt seraphin. viris sapia diuina
splendidis vt cherubi. viris eq̄tate firmissi/
mis vt throni/ nōne mutabit̄ curiā peccā/
tū. r̄ q̄ nutiri debebāt in croccis āplexabū
tur sterora. Ita enī arbitrat̄ ē oia spalia/
eqū arbit̄ apls. Fiet̄ q̄z m̄lti p̄curatores r̄
corotarij b̄nficioꝝ. (Holo de simonia q̄c̄q̄
dicere) Fiet̄ insup nō tā p̄motores q̄ inuo/
lutores cāz friuoloz atz p̄fanaz/ dimissa
oi spūalitat̄ cura. Quid dico dimissa. Uti
nā h̄ cēt. s̄z sic neq̄ssimū/ irridebit̄. ab omia/
bit̄. p̄seq̄t. r̄ ad imitatōz curie diabolice. ma/
ior ille freq̄nt erit/ q̄ astutior. q̄ p̄fidior. q̄ i/
portunior. detrior. cupidior. mis̄rior. Auert̄
tas h̄ nefas gr̄a dei r̄ saluatoris nostr̄.

Quarta considera.

Apparēs gratia dī r̄ saluatoris nostr̄i
Iesu/ exigit vt platus nō potētia sub

ditis/ s̄z gr̄am ofidat̄. vt ip̄e p̄trea doloret
r̄ gemit̄ offerat deo/ p̄t se circūcidēs. pie
q̄ viuēs/ necdū alijs p̄dicauerit/ officio enī
platiōis adiūcta ē obligatio p̄dicatōis/ ip̄e
reprobz inueniat̄. Quidni p̄lar̄ gratiosus
se/ nō rigorosū p̄beat/ cū ip̄e circūdat̄ sit in
firmitate. egēs gr̄a dei. nesciēs introitum r̄
exitū suū. īgrans an turbationes in subdi/
tis. ex culpīs p̄p̄is tanq̄ occultis. vel ab al/
lienīs. vel sil̄ ab v̄trisq̄ suscitēt. ita vt necē
bēat obsecrare cū p̄pha. Ab occultis meis
mūda me dñe. r̄ ab aliēis p̄ce suo tuo. Hāz
sic p̄ delicto populi pastor. ita p̄ pastoris
errore p̄pls plectit̄. Hoc vidit iob q̄ dicit d̄
deo. q̄ regre facit bipocritā p̄t p̄ctā popu/
li. Qualis aut̄ p̄niciosior pestis p̄ populo
alta ē. q̄ bipocrit̄ in suo vel p̄ncipe vel p̄la/
to. S̄z ita digni sunt aliq̄ nō nisi p̄ reprobz
bos regi. r̄ aliq̄ nō nisi reprobz p̄fici demerē/
tur. Quidni igit̄ ip̄e pastor sp̄ pauid̄ inue/
niatur. nō se iustificans. nec iustificari cup/
piēs. extimescens ne dederit cām scandalo
dicens. cum David. Ego sum q̄ peccauī. r̄
cū Jona/ si p̄pter me turbatio facta est m̄tō/
tite me in mare. Quo v̄bo magnū illū Gre/
goriū nazanzenuz vsūm fuisse r̄ ob h̄ v̄bi
Constantinopolitane cui p̄nilis erat/ cessis/
se. ecciastica meminit historia. (Recogi/
tet platus enī deuotionis sibi conscius. p̄/
sertim dū innumerabiles viri in oppositā ad
se pergūt sniaz. Recogitet q̄d dicit aposto/
lus. Nihil mibi p̄sciū sum. sed nō in h̄ ius/
tificatus sum. Quis ad hoc verbū nō ex/
pauescat. Sed r̄ āgel̄ sathane trāfigurāt
se in angelū lucis. insidiatur in abscondito.
spargit v̄biliber laq̄os q̄s obumbat specie
virtutū. Ita vt horrendū valde sit q̄d dicit
Sap. est v̄ia q̄ videt̄ homini iusta. nouissi/
ma aut̄ eī ad mortē ducit. Sic platus nō
nunq̄ dum eē gloriā plenius gratia dei. re/
plet̄ est īsensibiliter astucia diaboli. Quā
multa q̄tidie (exempli gr̄a) credit aliq̄s fa/
cere ex magnanimitate/ q̄ sūt ex arrogātia
r̄ p̄sumptione. q̄ multa ex indulgētia hūili/
q̄ pietate/ q̄ oriūt̄ ex desidiolo torpore. vel
certe (q̄d mirādū ē) ex vana ostētatōe r̄ glo/
riatōe sup̄bissima/ ad h̄ dūrat̄ vt paciētie
r̄ mie laudē cū magnis viris meruisse cre/
dat̄. Sic furor icaut̄/ r̄ emulatō maledicta
q̄ p̄inat. Zel̄ q̄z nō fm sciam dur̄. ceruis/
cosus/ inexorabilis/ īpterrit̄. nementi cedēt
nullū scādālū reformidās. s̄z dicēs si dāna/
ri volunt̄ q̄ rōne saluare potero vel teneo/

inuitos: talis inq̄ furor/mētī se zelū boni
 publicā r̄ cōis libitatis. Sic implicatō fruo
 la/r̄ stult⁹ labor in minimis/tāna se diligen
 tia simulās/sic p̄plexa scrupulositas sp̄ va
 allās. nihil expedit. bone sibi p̄scie nomē
 vsurpat/q̄ est ex radice sup̄bie. nolēt se pe
 ritoꝝ iudicō p̄formare. Sic abūt⁹ honoꝝ
 palliat se. q̄ nō p̄ se. s̄ p̄ dignitatis honore
 r̄ alioꝝ edificatiōe p̄q̄rit. Sic abutio/retē
 tiōne dignitātū. in p̄uiciē eccie/subtili ma
 lo fingit se velle multis p̄ficere. nec ecciam
 exponere discrimini p̄ueroꝝ. Et h̄ plane
 ē dōmonū meridianū/q̄d facit q̄nq̄ ē mar
 tēre diaboli. dū ēē gliaf̄ q̄s in p̄seq̄ntibus
 mart̄ꝝ dei. Nonet in sup̄ dicere boiem. qz
 diues sū r̄ null⁹ egeo. Et nescit qz paup̄ ē
 r̄ misabilis r̄ cec⁹ r̄ nud⁹. **S**ed qd̄ in nu
 merabilia diaboli machinamēta diuīsera
 re p̄cedim⁹. q̄b̄ mētī r̄ blādīf̄ lniq̄tas sibi
 q̄ plena sit gr̄a dei. Dicam⁹ pon⁹. q̄s eua
 surus ē illa. R̄ndeat nō ego s̄ p̄pha/p̄ ora
 culū q̄le factū ē Antonio. Hūiliat⁹ sū r̄ li
 bauit me. hūiliatus intellectu. hūiliat⁹ affe
 ctu. Inrogata nimiz gr̄a dī/q̄ eēt siḡ ei⁹
 quib⁹ apparer in boie. R̄ndit. Prīmū r̄ p̄
 cipuū signū meū ē hūilitas. hec sedes mea
 bece requies. Deus itaq̄ hūilib⁹ dat gr̄am.
 Loḡice igit hūilitatē. r̄ tu meā hūitationē
 igrare nō poteris. **I**nrogata vō hūili
 tas d̄ signis suis. mltā numerās. ea tandem
 ad duo p̄strinxit/q̄ sūt hūile sapere r̄ hūile
 velle. adiūgēs de boie quē inbitauerit/qz
 euz reddid tractabile q̄si p̄fusū oleo leticie.
 suauitē. bonis p̄sentientem. minus sp̄ p̄
 prio q̄ alieno fidentē p̄silio. abiect⁹ est r̄ vi
 lis in oculis suis. nō se iactās. nō iustificā
 nō maḡ p̄mitēs. nō sollicitē se excusans. **E**
 t aduerso cognita sūt sup̄be elatiōis siḡ
 si se colit. si amat. si cōplacet in se sibi. si sa
 piēs ē in oculis suis. alienū vel nō req̄rēs
 vel odiēs vel nō iplēs p̄siliū. p̄ scō iā se hēt.
 r̄ p̄ tali q̄ dign⁹ sit reuelationib⁹ atq̄ mira
 culis regi. Et qm̄ obstupuit in malis/nec
 se necq̄ morib⁹ suū nouit. se hūiliorē se san
 ctiorē oib⁹ iudicat. solos q̄ loquūt placen
 tiā retinet sibi/alios odit. r̄ dēq̄ abijcit q̄
 cunq̄ q̄sito colore. r̄ si ad horā dissimulet/
 amare se veritatē. Si scādaliāf̄ aliq̄ n̄ vzi
 s̄ irascit eis. tāq̄ sol⁹ imunis sit a delicto/
 tāq̄ scādalo cām nullā p̄buerit/imaner i o
 pinionib⁹ p̄p̄is. q̄s defere necq̄ alioꝝ mo
 nitio. necq̄ p̄silio. necq̄ exp̄ientia maloꝝ se
 q̄ntiū p̄suaderi p̄r. Egrediet poti⁹ r̄ excādes
 scit aduers⁹ monita salubria. **E**le ve eccie r̄

religioni cuiq̄ a peste tali. **T**hic. n. satis de
 phēdi p̄r. qz regit ouina pelle. s̄ per doctissi
 mos sciētes pbare sp̄s si ex deo sūt/ex fru
 ctib⁹ coḡscit. r̄ marie dū ad in honozatiōis
 cuiuslibet/vel quā estimatōes. quasi furit/
 vt philocap⁹ amate sue lesionē exhorrescit
 Hūilomin⁹ cū p̄ tales dep̄hēsa fuerit. vic
 ē inuenire remediū. qz nec expelli facile p̄r
 necretēta corrigi. nisi p̄ miraculosa op̄atōz
 gr̄e dei saluatoris nr̄i. **T**alē cursū habue
 rit fmo nr̄ p̄ pmū signū q̄ appuit gr̄a dei r̄
 saluatoris nr̄i. in ei⁹ hūilitate subijciente
 se legi circūcisiōis/r̄ de ip̄ius imitatiōe de
 bita p̄ platōf̄ r̄ clez/vt patiat̄ plat⁹ legē quā
 tulerit/vtq̄ q̄ro maior ē. hūillet se in oib⁹.
 vtq̄ n̄ iponat onera graua ceruicib⁹ subdi
 toꝝ. vtq̄ gr̄osū se n̄ rigorosū oñdat/r̄ ita ab
 negata ipietatez secularib⁹ desiderijs/r̄ so
 brie/r̄ iuste/r̄ pie viuam⁹ in h̄ seculo. **R**e
 liquū ē vt p̄ scdm̄ signū dīne gr̄e/q̄d eē dīci
 m⁹ benignitatē seu caritatē. pleni⁹ siḡra i
 nois ipositōe/fmonis nr̄i cursus p̄sumatō
 nē accipiat. **V**ocātū ē nomē ei⁹ **J**esus in
 q̄t euāgelista. **D** nomē tonēs vocātū r̄ d̄si
 deratū nomē tādu cū susp̄it̄s expeccatuz.
 s̄ bodie p̄mitus ipositū cum vocātū est no
 men ei⁹ **J**esus. **D**udū enī lōge a p̄ccōib⁹
 salus. i. **J**esus/r̄ p̄pe erat vltionū dñi. **H**oc
 dō coḡscēs postulabat nomē nō potētie/et
 dñatiōis/s̄ gr̄e r̄ benignitatē. **D**ic in q̄t aie
 mee salus tua ego sū. **J**esus tu⁹ ego sū. **H**ā
 qd̄ iesus nisi salus. **N**ōne sic tibi loq̄ videt̄
 dō deo. **S**at̄ dixisti. ego dñs. ego omipotēs.
 ego iust⁹ r̄ terribilis. **A**bscōdāf̄ obsecro hec
 noia p̄tāt. r̄ exhibeat nomē gr̄e r̄ benigni
 tatis. **E**t dico. ego **J**esus. **H**oc ē nomē no
 uū qd̄ os dñi noiauit. qd̄ vocātū ē ab ange
 lo p̄usc̄ in vto p̄capet. nomē ab apl̄is p̄dī
 catū/sic dicit̄ ac⁹ apl̄oꝝ q̄ omī die n̄ cessa
 bāt in tēplo r̄ circa domos euāgelizantes
 iesū. **H**ic magn⁹ ille p̄dicatōr/q̄ loq̄bat sa
 piam int̄ p̄fectos/nihil iudicabat se scire ni
 si iesū xpm̄/r̄ hūc crucificū. **J**esū p̄p̄ea toti
 ens viues r̄ moriēs noiauit/r̄ imitator ei⁹
 ignan⁹. **N**omē p̄trea a creatur⁹ oib⁹ adora
 tū. qz i noie **J**esu oē genu flectat̄/celestium
 terrestriū/r̄ ifernoz. qd̄ p̄spicū fecit mira
 culoz op̄atio. **N**omē deniq̄ ab oib⁹ inuo
 cādū qz oib⁹ salutifer. **H**ā ois q̄ inuocau
 rit nomē dñi. h̄ salu⁹ erit. **E**t n̄ ē aliō nomē
 sub celo/affirmat pet⁹/datū boib⁹ in q̄ op̄
 teat nos saluos fieri. r̄ itez. **N**ō ē in aliq̄ as
 lio sal⁹. **S**i penites/r̄ times deū vltionum

Sermo factus

appella ad deū grāz. dicēs vt ppe nomē su-
um iel. sit tibi iel. qm scribit nob filiō su-
is Johes qz remittit nob pctā ppe nomen
ei. Nā qd legi i euāgelio inuocasse nomen
iesu. et exaudiri nō fuisse. Si dānata mor-
te pctā. remanet moribz. cupie audi qz i no-
mie iesu spētes malaz suggestionū tollit.
Etsi mortifex qd delectatiōis bibi nō no-
cebit. Si feroces insultus inimicōz oim
timueris. attēde qz in noie iesu dmonia cū-
ciūt. et fere māsucūt vt gliabat Agatha/
et turris fortissima p̄dicat a sapiēte nomen
dñi. Si tēratōe vel alia afflictōe fatigatus
depmeris/imitare aplos qz ibāt gaudētes
a p̄spectu p̄siliū/qm digni bitū sūt p noie ie-
su et humiliā pati. et ap̄s patū se offert nō so-
lū ligari. sed et mori in hierlm/ p noie iesu.
Apparet igit grā dei in h noie iesu. qd ē in
remediū d malū culpe. i refrigeriū p̄tra ma-
lū cupie. in h̄sidiū p̄tra malū pugne. et in
solaciū p̄tra malū pene. Ampli⁹ qz necesse est
nob viatoribz in q̄rentibz celestē hierlm vi-
am aḡscere. ania duertam⁹ qz deducit nos
dñs super semitas iusticie p̄pter nomez
suum Porro quia ignobilis es nobilita-
ri desideras. dat dñs p̄tatem filios dei fieri
bis qz credūt in noie ei. Magna plane no-
bilitas. qz si filij dei. et heredes. heredes qz
de dei. coheredes at̄ xpi. et ex p̄sequenti eius
frēs. Qd agnosces angel⁹. adorari a iohē
noluit. Vide ait ne feceris. p̄suus eni tuus
sum. et frat̄z tuoz habētū testimoniū iesu
Egen⁹ es. et multa te petere necesse ē offerri
tibi iesus p̄ titulo p̄tionis i curia dei pa-
tris. sic obfuit eccia/instituta ab eo qz dixit
qd quid petieris. patre in nomine meo dabit
vob. Quo noie qz insigniti fuerit saluabūt
iuxta figurā Ezechiel de signo t̄bau qz signi
saluati sūt. Deniqz nōo vtutē. nōo sanitatē
hui⁹ nois nouit/nisi qz accipit p̄ epientia.
et gustat qd illud est. O leū effusū nomē tu-
um. Qualiter accepit qz dicebat. Dñe no-
mē tuū et mēoriale tuū in desiderio aie. Et
ait. In te glificabūt oēs qz diligūt nomen
tuū. Rursus ait. Ego at̄ in dño gaudebo
et exultabo in deo iesu meo/qz diceret. Dau-
deat alij i anxia diuitiaz et sarcinaz iutiliū
accumulatiōe. alij in effrenatiōe fordidā vo-
luptatum. alij in alijs nois atqz pduris.
Ergo at̄ exultabo i deo iesu meo. qm potissimū
appuit grā dei i eo. **S**ed ecce dñuo smone
intrūper conat studiositas ipoztia Et qrit
quō uez hz qz ois qz inuocauerit nomen dñi
salu⁹ erit. cū alibi scriptū sit. Nō ois qz dicē mi-

hi dñe dñe/intrabit in regnū celoz. Respō-
sio. reqrit tertiū dñe. qd ē opis. sic pmū est
cordis. scdm ē oris. Dic cur ap̄s tant⁹ vir
petēs in noie iesu carnis stimulū tolli. et
audiri nō potuit. Rñsio. nō petiuit ad salu-
tē. Assocari q̄ppe d̄z orō q̄tuoz comitibz vt
exaudibilis sp̄ fiat/qz pic. i. ad salutē/qz p̄le-
uerant sine pctā intrūptōe/qz iuste h̄ est in
grā et p̄ se. **E**t ita qd qd in ipō ē moribz ar-
ticulo pctā h̄ puniri in curia grē. libabit a
pena futura. vbi ē curia iusticie/ et volabit
lib in celū. sic deducit domin⁹ Antisidiorē
suo mediāte merito xpi et pena bira in p̄nti.
Verbū qd ē qd dicit ap̄s qz nemo p̄t dice-
re domin⁹ Iesus nisi in sp̄scto/cū pessimi
nedū illō noiare/ sed in vtute ei⁹ miracula
facere memorēt. quē admodū viderūt ap̄li
quēdā in noie iesu demonia cūciētē/ sic et il-
li reprobi qz dicēt in iudicio dño. Nōne in
noie tuo p̄bauim⁹/ et in nomine tuo vtutes
multas fecim⁹ et. qz dicit. Nescio vos?
Rñsio qz nemo p̄t dicere dñs Iesus nisi in
sp̄scto illustrāte intellectū sic nec aliquā ve-
ritatē/ vel ipō simul mouēte affectū et illus-
trāte intellectū vt in bonis. Ex aut̄ mali fa-
ciūt miracula h̄ est p̄ p̄tate publice iusticie
in attestatiōe veritatis. Propterea nō suf-
ficiūt ostēdere aliquē sanctū/ nisi comes fue-
rit hūilitas/ et sc̄tas Nec vō gratia miracu-
loz iō dat q̄qz reprobis/ ad ipoz p̄dēna-
tiōne/ ne iusti p̄ magno deputēt si vel habe-
ant vel nō hēant hāc gratiā. Nolite inquit
xps gliari qz sp̄s vob subijciūt et. Ex si si-
gillū et signū p̄p̄riū dñe p̄tatis qd est mira-
culū. adhiberi q̄ratur in testimoniū falsita-
tis/ deus h̄ nunqz p̄mittit/ qn reclamauerit
vel reclamet/ quē admodū pdicit. ne credas
mus signis antichristi. Et est h̄ ad p̄batō-
nem electoz. **P**roperabat rursus quere-
re studiositas. Cur non mō sit baptisimus
vt oli/ in noie Iesu. et cur nō ad inuocatiōz
eius danf genera linguaz/ et opationes mi-
raculoz. et similia. Dñi bec in loquēdū su-
periruit zelus feruidus/ fili⁹ caritatis. ab-
scēde hinc/ aut o studiositas speculatiue. nō
est tps disputādi sed plorādi. Nā si p̄pterea
deus appellatus est Iesus. si in h̄ apparu-
it grā ipius vt saluemur. vnde tot nob ma-
la/ tot incōmoda. qz in ipm credim⁹. ipm in-
uocam⁹. Ecce iminui sum⁹ et ira dei effu-
sa sup nos/ plus qz gētes qz nomē domini ū
nouerunt neqz inuocauerūt. Et vt alia p̄re-
reā. ecce qz exētrādo scismate ecciam sp̄sctā
suā cōcūti sūt deici/ p̄teri/ rūpi/ lacerrari.

Et vbi sunt mic tue antiq̄ dñe: vbi ē illa quā
apls tu' scribit appuisse gr̄a: vbi ē nomen
sc̄m tuū atq; gliosum qd̄ inuocātū est sup
nos? Cur derelinqs nos dñe de' n'r? Vbi
abūdāna illa pacis quā oriturā asseruit p
pheta in dieb; tuis: et quam angeli cecine
rūt dicētes. *Gl̄a i excels; do. et in tra par; ho.*
Sed ve tibi mala volūtas. volū
tas ingra. Tu istā a nob; di gratiā abscondis
Tu dñm illud carmen obturbas/dissolis
morib; tuis. Tu surripis gl̄iam deo prem
suā. Quidni pace spolieris/parce tua? Tu
igif; bñ viuere docēda eēs/non acute dispu
tare. neq; fortassis tps docēdi sed faciendi.
qm̄ mala radicata q̄ in mores abierūt. nō
vboz fomētis/sed factor; securib; atq; fer
ramētis/ectirpare necesse est. **S**ed assit
pon' tps miserendi dñe Jesu. tps miserēdi
ei'. qz venit tps. succurrat gr̄a tua. Appare
at illa miseris. qz adiutor es in oportunitatib;
in tribulatōe. Impera vēr; et cessabit
q̄llatio taura seuerior et asperior. Recorde
ris gr̄e tue antiq̄ dñe. Recorderis infantie
suscepte. p̄ nos s; et circūcisōis tue: et no
minatiōis salutifere meoz esto. Bñdic p̄n
cipio anni benignitatis tue. qd̄ p̄ncipium
tu corona mīa et misericordiar; qm̄ illd̄ tibi
dedicam' nō fabuloso Jano bifronti. sciē
tes qm̄ bñs est vir cui' est nomē dñi. spes
ei'. et nō respicit i vāitates. et isanias falsas
Tu summ' es p̄ntifex n'r. des in nouitate
or' tui et coronationis tue gr̄az vbratem
et indulgentiar; plenitudinē elargire. Sig
redignē gr̄a tua n'rās expectationes ad p̄
bendas celestis illi' et cathedralis eccie tue
magne hierl'm/eccie trīsp̄hantis/ad quas
tendim' quā tota deuotione cupimus. ex
pectantes bñam spem. Nō p̄fūdas nos ab
expectatione. qz ve patientib; repulsam. si
vel in signatione/vel in bullis/vel p̄cessu
vel possessione defecerint. Sit hodierna
sanguis tui effusio expectationū n'rāz va
lida signatio. fit eternū salutare. vt vbi ini
q̄tas abūdauit. supabundet et gr̄a. **T**al
erat i meditatione mea zeli plāgor; q̄rul'. cō
mouēs/orās/et obtestans. vt sublata mala
volūtate de medio n'rī (illa enī sola pacem
cogit in exiliū. illa sc̄isma parit. fouet et nu
trit) nos coadiutores gr̄e dei sum'. q̄ p̄s
conatib; non deerit. **C**ui studiositas. et
cur ait non in q̄rit clerus cū platis suis. q̄li
bus vīs occurrere puenit tantis et tot incō
modis. Seu p̄gregationē factam in no

mine Jesu. q̄ aderit in medio. Seu per se
dile disputationis officium. tendentis non
ad contentionē. sed veritatis inq̄sitionem
Seu p̄ inuestigationē criminū regnantū
in xp̄ianitate. vt euelli cognita possent. Et
eēt clerus/exemplo Jesu/p̄pli saluator. nō
lupus dissipator. Expedi ne me studiofi
tate in talib; occupari. **C**ui zelus. Expe
dit quidem et iā multa a tuis sectatorib; cō
scripta sunt vt oīa rite p̄pentur. q̄ agenda
fuerint in consilio. Alioq̄n verendū est ne
sc̄ismati radicationē afferret exemplo gre
cor; et ne sc̄ismas (qd̄ auertat dei gr̄a) ml
tiplicaret amplior; es/ q̄lia nūc oīa dicere re
clamat vt vides breuitatis amor. et subdo
la blāndaq; adulatio contradicit. Nihil o
minus obsecratione facta p̄ gratiam domi
ni nostri Jesu christi et per me zelum dom'
dei/ vt tempus modicum detur veritati et
eius inquisitioni. propulso omni morda
cūtatē desiderio. quod longissimum frequē
ter vanitati datur et fabulationi. dic tu stu
diositas radices aliquas ex iure diuino. s; b
generalib; p̄ncipijs/ vtiles ad sedandū pe
stiferum sc̄isma. quoniā illud primū et prin
cipalius occurrit in ecclesia reformatum.
Tunc studiositas visa est quedam ape
rire/ sub consideratione quadruplici/ que
qualia sunt. vestrū erit iudicium.

Prima cōsideratio

In is pollicie ecciastice/ et cuiuslib;
legis eā regulār; est pars salutifera/
Hoc satis exp̄ssit diuin' n'r p̄bus
Paulus q̄ finem legis et p̄cepti/ nunc dile
ctionē esse dixit/ nūc iesum/ intelligens i di
lectione pacem/ in iesu salutem. vt sit finis
pars salutaria. Neq; opus ē auācia deductō
ne alia/ cum natura nos doceat/ ens quod
libet non min' suam vnitatē et pacē appe
tere/ q̄s entitate/ fm deductōz diuini Dio
nysij/ augustini et Boetij/ ita vt pars sit bo
nū qd̄ omīa appetūt/ adeo q̄ p̄cularis or
do nature plerūq; inuēat in reb; vt vnitatis
p̄seruetur. Manifestat h̄ ascensus grauis
sursum/ et leuis deorsū/ Si in corpe dō/ cur
nō i mīstico p̄t vicissitudo talis q̄ri/ vt pro
pace retinenda/ fiat deorsū/ q̄ sursū est/
vt pars p̄maneat. Cū igif; fm exigētā finis
cetera debeāt moderari/ et finis est q̄ iponit
necitatē reb;/ necessitas dō legē nō habet/
perspicuus est/ q̄ nulla lex habeat aliquid
firmitatis/ si paci faciende vel conseruande/

ius enim straria sed dicitur interpretari ut fuit
 paci vel penitenti aboleri. alioquin iuxta dictum
 comici summum in summa est malicia / pro-
 miter ad inuersionem sapientis noli esse iustus ni-
 mis / sic athenienses fecerunt ad tempus leges Lycur-
 gi non esse / ut semper essent / et nasci scipio dum co-
 sul / inquit iuris ordinem sequitur id agit ut cum
 omnibus legibus romanum corrumpat imperium. Huius-
 modi pacto igitur seruatur / non obstruatur legis
 sine qua est pax. Sicut in simili christiana
 doctrina scribens Augustinus deducit pro regula
 memoranda quod nullus textus sacre scripture in
 sua expositione retinet sensum spiritus nisi il-
 le caritate edificet. Et quoniam huius scismatis
 tam extranea videtur esse pestis / ut tale nunquam
 visum fuerit minus huius puisionis humane
 remedium / docere hoc sua in dies radicatione
 expedit ad eius expulsionem institutio nouorum
 canonum / cum ea que non nouo emergunt nouo ege-
 ant auxilio / vel iam conditorum necessaria est
 moderatio. Sed quis et pro quid moderatio
 Sane pro regula infallibile et inobliquabile le-
 gis diuine / cuius sectatoribus et amicis pax
 multa est / si perbet creditur / et non est illis
 scandalum. Ex quibus elicitur conclusio
 saluberrima quod nulla via proficiens ad se-
 dationem scismatis repudianda est. Quoniam cum
 que iura vel leges humane videantur opponi
 ut de electione summi pontificis que est sic et
 sic celebranda / et similes dummodo diuini
 mandati vel ius maneat inuiolatum / Quod
 scire ad illa spectat scientiam pro qua legum condito-
 res iusta decernunt legem eternam imitan-
 tes. Hec est lex euangelica que si pretemna
 ab aliquibus illi sunt inepti pacis ecclesiastice
 tractatores / que admodum inutiles sunt ho-
 mines ita adherentes nudis terribus / ut epi-
 scopum bestequitatem ignorat / quales Are-
 stoteles nominauit immanissimos in opinio-
 nibus impijs. Ex his denique quis non vi-
 deat quod impius est / presertim apud eos qui
 se ecclesiasticos dici volunt / si peritos in eu-
 uangelica lege vel non consultare / vel abij-
 cere / vel maiori sacrilegio / habere pro co-
 gnoscant / bincerrones / binc presumptuose
 assertiones / binc perplexitates inexplicabi-
 les / binc obstinate defensiones adinuentio-
 nis humanarum in principio ecclesie / et pacis sa-
 lutifere finis sui surgunt. ut quod non licet dispu-
 tare de potentia pape / quod non potest sibi di-
 ci cur ita facis / cum tamen sit peccabilis. quod
 non potest in aliquo casu ecclesia sine eo con-
 uocari vel aggregari / quod dicitur fidei articu-

lus. Benedictus est papa exempli gratia / quod
 non potest in aliquo casu ad alium papa
 vocari. Quod absque eo non stat salus / cum ta-
 men salus ecclesie in solum deum ordinem ab-
 solute et essentialiter / et in hominem christum de-
 ordinata lege / sed accidentaliter ordinatur
 in papam mortalem / alioquin dum vacat
 sedes per mortem pape vel naturalem vel
 civilem ut puta si sit hereticus depositus /
 quis hominum saluus esset. Alii papam pre-
 dicant impeccabilem. alij omnipotentem
 alij sine ulla exceptione credunt extra salu-
 tis statum quemlibet sue parti non obedire
 tem / quod contra temeritate dicatur ipsi syde-
 rint assertores.

Secunda considera.

Ueliber in ecclesiastica hierarchia
 potestas in pacem salutiferam ordi-
 natur. Hec inferitur ex prima. Quia
 igitur non sit data potestas in destructionem
 sed edificationem teste apostolo. Si quis abu-
 sui potestatis hoc est tyrannidi resistit / ille
 non resistit dei ordinationi / sed obedit qui
 iubet malum tollere de medio sui / et partem
 scandalizantem abijcere. sicut et licet cuiquam
 erga quemcumque vim illatam vi repellere
 cum appositione moderate cautele. Hec
 consideratio facili deductione traducit
 quorundam scripta super obedientie laudibus
 et inobedientie penis ad oppositum illud
 quod persuadere conant. Nam si obediendum
 est hominibus quanto magis deo. Elucet
 preterea quod si salutifera pax tollatur / ex eo quod
 in Iohanne exempli gratia potestas eccle-
 siastica quedam remanet / qua repudiata
 pax rediret. abijcere potestatem / in hoc
 casu est eadem bene uti. retentio autem ver-
 teretur in abusu. Adhuc quod nulla potestas
 inuenitur hic in via / que non subijciatur legi
 diuine et naturali / et que non sit peccabilis et au-
 feribilis vel abdicabilis. aut pro tempore
 ab executione suspensibilis. Fundatur
 in hac consideratione dictum illud memo-
 rabile et vere dignum summo pontifice / quod
 bis auribus pluries accepi ab ore domini
 nostri. hoc sine adulationis spiritu refero.
 paratus sum / inquit etiam usque ad mortem
 vel immolationem proprii corporis si ita
 res exigat / ecclesiasticam unionem procu-
 rare / quanto amplius usque ad propriam abij-
 dicationem. Nam quando daret vitam / qui
 non desereret vestem auri vitam / coronam seu

mittat: **U**ellent aliqui rursus obijcere contra eplam anglicanā q̄ via cessionis i effectu reddi possit practicabilis casu. p̄posito inuitis etiā attendēdo de papatu / q̄s si habeat hic allegationē rationabilem co/ actio ipsi viderint velint itaq̄ nemo cogit. At vero quicquid de hoc sic stat viaz cessionis esse possibile / immo in casu necessariā ad cui⁹ laudem spectat qd̄ scribit Dionysius (non ille ariopagita) ad donatū. recita/ tiue in ecclesiastica historia. Dionysius do nato fratri salutem. Si inuit⁹ vt ais in h̄ venisti / offēdis in eo si dimiseris volens oportuerat quidē etiā pati omnia pro eo ne scinderetur ecclesia dei / et erat non inferior gloria sustinere martyrum p̄ eo ne scinderetur ecclesia / q̄s est illa ne idolis immoletam mo fm̄ meā sententiā maius hoc puto martyri esse q̄ illud / q̄ ibi vnusquisq̄ p̄ sua tā tum ania. in hoc vero p̄ omni ecclesia martyriū sustinet. Nec ille. Deniq̄ plura seque rentur de quibus non est dicendū per sin/ gula.

Tertia cōsideratio

Quilibet rationis capax obligatur fm̄ vocationē suā / pacē ecclesie saluiferam procurare. Ille orando / h̄ disputando / hic predicando / hic exhortando / hic agendo. vel quolibet mō alio. Summerentur argumenta pro hac cōsideratō ne extradice filiationis ad ecclesiam / et extradice dilectionis et iusticie ad proximum / extradice pietatis seu religionis ad deum. Nulla siquidem in presenti scismate potest serpere deterior labes / q̄ inuertia querendi pacem. siue illa pueniat ex ambitione. vel adulatione. vel timore. aut alia occupatio/ ne non admittente curam hanc salubriore pectora nostra duas nō admittētia curas ait satiricus. Audiam⁹ a sapiente quid pi/ gricies stulta / operat in agro vel vinea ecclesie. Per agrum inquit viri pigri transiui et p̄ vineam viri stulti. et ecce totum replene rant vitice. operuerāt faciem eius spine / et maceria lapidum destructa erat. **E**x si p̄stiterum est et maledictioni proximum / negligere opus hoc diuinum q̄ criminofum est / q̄s ne pharium laborantib⁹ non applaudere sed irasci. **P**ropterea stat aliquem adberentem iuste parti plus esse de scisma / te culpabilem / q̄ alterum qui adberet parti falsē. vt si p̄mus aliqua passione vitiosa

tractus obsistat quo min⁹ fiat pax / nec autē dire paratus sit ecclesiam. Ali⁹ querit cū omni sollicitudine vias pacis. p̄mptum habet animū obediendi ecclesie iudicio seu veritatati / dum sibi claresceret. Ea namq̄ q̄ dissensionē afferūt in presenti scismate sunt talia que in facto maxime consistunt. in quib⁹ errare sine piculo salutis pot̄ non solū iste vel ille. sed etiā in talib⁹ ecclesia fallere dicit⁹ et falli sicut dū mltō tempore feminā pro papa coluit. **P**orro manifestari potest est extradice hac / q̄les excusantur a vitio scismatis. Et q̄ stat scire q̄ scisma est in ecclesia et tamē nescire q̄s in ea sit scismatic⁹. **E**c h̄ sequēter aperit quales sunt anathematizandi et vitandi / et quales nō. Nam velle oēs indifferenter p̄tis falsē extra ecclesiam et salutē trudere / quale sit / iam tenemus. **H**is crebus p̄picuū fit deinceps / q̄ta laude / quib⁹ p̄conioz titulis / cōmendanda reddūt partis nostre diligentia / p̄sertim in inditissimō francie regno / et q̄tum a scismaticis obstinationē procul existat / vbi quesita est hactenus pax saluifera tanto labore / tot expensis / tot legationibus / assiduissq̄ consilijs. **N**ec est q̄ aliquis opponat quasdam vel zizanas vel paleas malarum actionum in quibusdam dōctas / inter hanc virtuose operationis segetem / vel q̄ non satis efficaciter diligentia respondit ad votum. **A**scribatur hoc humane fragilitati. **R**aro enim nascitur granū virtutis sine palea aliq̄ defectuositate. **N**ihilomin⁹ h̄ p̄fecto pl⁹ de laudis zel⁹ ille diligēs q̄s alioz uegligēs torpor / quoniā scisma si dimittit absq̄ agitatione / proferet radices malas altius et icuul sibles / et productas roborabit. **N**am mala per longas cōualuere moras. **D**oceat nos scisma grecoz quod iam non curatur. nemo non desperat. **Q**uo in loco grandis offertur ad loquendum materia / super laudibus parisiē. vniuersitatis p̄clarissime studiorum. super zelo feruido ipsius q̄ non cessauit hactenus eniti pedibus vt dicitur et manibus. aliterq̄ desides aliqui et inutiles / qui facere nihil volunt. vel nesciunt / obstrepunt ramentis facientibus / solis contumelijs fortes et armati. **S**ed silentium imperat tum benignitas / tum modestia / ne in eius laude videamur propriam querere. **E**cce autem quis est / qui non dicat / qui nō clamet / pax / pax / fiat pax / pacem volo / pax super omnia concupisco.

Considerationes. IIII. de pace

At vero nonne irridetur deus / quonia simili
le est pacem non velle / et illam vel inutiliter
et desidiose velle / vel impossibiliter velle /
hoc est medijs ad eam impossibilibus con
cedere / vt si queratur vnio aliquo qualiter qua
liter haberi non valet / neq; via debellati
onis / neq; via ronis seu reductonis / neq;
via anathematizationis seu separationis / ne
q; via pdesensionis aut sistr. Quis itaq; pa
stor teneat no min⁹ reuocare oues q; iudi
cat errates q; fuare no errates non edz / vt si
at vnu ouile / modu possibile et verisimilez
hagedi / velle pseq / et cu dimissioe greg⁹ p
prij et obediens / si p h fuat et vult grex vter
q;. Hec est h defere gregem more mercenarij
et fugere / s; saluare / et vt vere sic dicam⁹ / fu
giendo manere. S; hec cessio die aliq; sic
ret pntiosu poster⁹ exēplū / fatemur id pol
se ptingere. Na q; b; reb; no ptingit abuti
atū p incerto maloz euentu / no eet tā certū
et oprandum presentis pacis bonum repu
diandum / vel negandum.

¶ Quarta considera.

Quarta est pacis salutifere bonuz / vt
p ei adeptōe neq; mūdan⁹ bonoz
neq; stat⁹ neq; grad⁹ / neq; ppria v
tilitas debeāt aliq; deterrere / et nihil p
nisi pctm ptra legē dei eternā. Hec pside
ratio posita ē ptra illos q; dicūt. Obfuetur
honor pns nre. hēam⁹ victoriā pfusionez
euitem⁹. Ecce q; lia sustinuit opprobria su
m⁹ pōnifer xps / vt faceret vtra vnu / recōcili
ans i suo sanguie ea q; in celo sūt et in terra /
factus opprobriū hoim et abiectio pleb; et
no dicēs fues bonoz me⁹. Sufficiebat ei
testimoniū bonū pscie ad deū. Jgit vt par
beāt / nulla plane via repudiāda ē q; p ab
q; pctō deduci et q;to breu⁹ tāto salubrius
Quāto insup patē⁹ / tanto accept⁹ apud
oēs / qm res tāgit oēs et vitas lucerni amat
¶ Quo circa vie p dnm nrm oblate (pferā
h sine adulatiōis oleo q; no indiget et salua
pace oim) q; nunq; mibi vife sūt iuri dno
palā ptraire / nūq; vife sūt sistr penit⁹ repro
bāde. nisi forte struat calūnia ex iuramēto
suo. et exton⁹ obediē sue p sensu / iudicio et
requis / alioz tendētib;. ¶ Propterea rur
sus no improbabile videt⁹ attētis circūstan
tijs offerētib; se i pnti scismate / si ps iusta
possit a iuris sui psecutiōe desistere / vt ad i
iustā ius suū trāfferet / et fieret iusta seu per
nouā electōz intrusi / seu p aliā viā i iur scpto

no bitā / dūmō ius dnm vtrobiq; iuiolatus
maneret / et hec via ppter timorē i honozatiōis
mūdanē no eet penit⁹ abhorreda. Na q; q;
qd a malivol⁹ interpretib; diceref. desup refi
derz ispector cordiū de⁹ / et iudex. vras et ca
ritas abūde remunerās. Nonne laudata.
nonne victrix effecta ē mī illa et isant sapō
salomonē q; filiū maluit integz abhēre.
illoz carere / q; diuisus in suā cederet por
tionē. Deniq; in laude. Q. fabij maximi
pclarissimā dixit Ennius q; non ponebat
rumores ante salutē. Nonne sancti⁹ ē vltro
dare grē. dare caritati fratne. et paci bono
rē suū caducū / imo vitā ppriā cū merito / q;
sine laude et pace mox naturalis necessitas
vtrūq; diripiat. Concedat q; libent⁹ grē / id
qd / velit nolit obtinēs / pnt⁹ relinq; natus
re. ¶ Ampli⁹ no videt⁹ improbabile / qn ex
pediat in casu eccliam ad tps sumo pastore
carere / vt interi p tractatū vel alit adeptō
pacis celerioz hēret. Q. si canones opposi
tū sanxerūt / lex dīna no dissonat. Na ex di
cto / p; absq; papa mortali stare sal⁹. Qd si
timef infamatio pns illi⁹ / vlti⁹. Jā nūq;
posuim⁹. ¶ Cōsequē deducim⁹ / q; ppter
rē succūbedi aut in honozatiōes hūane / q;
vtrūq; vitiosa no sūt / pcciliū generale vlls ec
clesie no videt⁹ repudiādū. s; pū ē credere /
q; in tractatione pntis materie no erraret.
Audiam⁹ rōem / stat itaq; q; in materijs
fidei terminādis error; no cadit in generali
pccilio. Rōem dāt doctores ex spēalitate
tia spūscī. et xpi regē / eccliam / nec pmitent
tis errare in his ad q; hūana iuestigatio p
uenire no pōt. Sed in his q; vel facti sunt
vel hūana ratione terminari possunt. Hūc
autem scisma presens q; in his que facti
sunt plurimum bereat / eius nihilominus
terminatio tam perplexa cernit / tam q; dif
ficilis / vt supra hominum vires ingenia v
uentiones et consilia / videatur. Vbi vero
deest humanum / potest et debet absq; teme
ritate diuinū auxilium etiam miraculosz
expectari. Ita enim de sortibus mittendis
in casu determinat augustin⁹ / dum sciens
tibo tirānis inquirif quis de multes planis
pro gregis salute remanebit / qui recedent.
Nonne igitur absq; periculo causa illa cō
mitti deo et vniuersali concilio possit absq;
formidine q; maior pars vinceret si esset in
iustior / et maxime in perniciem ecclie / qd
addo quoniam in casu cōmunis error; face
ret ius pferentem error; facti / vel ex facto

orum habens. Avulium tale miraculosum nonne in bello corporali iudas machabeus nonne moyses nonne fidelium alij taliter ceperunt / quoniam persequebatur unum mille et duo suabatur. et milia: quanto securiori fide per hanc scisma refimendo potest in opitulatiois digne assistentia spali per tractatum uniuersalis palij spes haberi. Et quod obsecro tate prescriptiois inueniri poterit / ut determinatis per tot viros celeberrimos / propria opinionem vel preferret / vel eorum dicantur non imitaret. Primum quod sentire est ut non nisi via media / via pacifica / et utrobique honorabile sententia retentum. Nec tamen ignoro multas circa hec et alia / suboriri difficultatum nebulas. Sed eas oes lux divine legis suis radijs facillime excideret / si non ultra cernicosa tradidit libido ostenderit. Si oculos rationis neque segnitates inqrendi clauserit / neque ruditas obtuderit / neque eos lippitudo carnalitaris / neque curarum puluis / neque sumptuosis suffoderit / neque postremo malitia cecauerit quod minus apparere possit gratia dei saluatoris nostri. Ita studiositas per zelum stimulata pregebat in logius. Cui ego frater interueniens / et finiens / exclamaui. Appareat o vna bone iesu patris nra. salus nostra. appareat tandem aliquando gratia tua / ut per illustrationem sinceram / et agenda videamus et ad ea que viderimus ipsa deualescamus. Respondeo in obscuro nimis demersa est. nam et nobis caligines / pulueresque difficultatum ambulando sponte suscitamus. Deest insuper apud multos gratia humani auxilij / que sibi apparere et cooperare debuerat gratie dei. Obscurat ea presens rea vel abscondit amor proprius / quarens que sua sunt / et incuriosum corde ambulans per desideria carnalia / atque secularia / neque sobrie neque iuste neque pie viuens in hoc seculo / quasi non expectaret beatam illam spem que sola desideranda est. sola velut encensum digne gratie iugiter postulanda. Provideat meliora vicinioraque saluti gratia eadem dei et saluatoris nostri habet nos iustificans / et glorificans in futuro amen.

Finit sermo de circumsione coram papa apud Tarasconam. Anno. Dccciiij.

R Epistola eiusdem ad dominum aurelianensem. de sermone precedent.

Reuerentissimo principi et militi regis polie / domino aurelianense. Suis Johannes cancellarius ecclesie pisensis in digno obsequio humile pacisque precantis cum eterna / donum felicitatis adipisci. Dul-

ta hactenus sepsi strenuissime dicit. Prima dicit que ad ecclesiasticam pacem vtilia videbantur / persequens pacem eccliarum / latratu que potui / ego de genere catulorum offerens insuper per virili portione ad opus tabernaculi dei / cum hominibus / ea que de manu sua videbar suscepisse. Nec igitur posse ea a tot capitibus / varias facili traduci sentias et forsitan aduersas / que tamen omnia si cum distinctio tempore circumstantiarum que sese offerentium multiplici tate presari digni fuerint / arbitror ea inuenturi nexu cordi vitarum inter se iuncta esse / ut prope que circa idem centrum eundemque cardinem per se desiderij voluebat. Uta itaque cessionis huius practica / ego breuissimam et optimam celsi / iudicans ad eius receptos / sermo per partem animi / abos comedites de papatu iure digne restrictos. Nec erat que allegaret coactiones. Uellet itaque cogebat neque. Porro in elusione subtractionis non affuit / quam tamen conclusa impugne perinacitatis aiositate non presumpsit. Sed postquam dominus noster benedixit via cessionis / et alia que petebat accommoda per pacem / et reformationem ecclesie dicitur esse acceptasse / opponit se puitas mea / cum odij et discriminibus non modicis / ut ipse neque papatum de facto irreuersibile amisisset / neque hereticus aut scismaticus iudicando esse careret. Placuit que ex parte qua et predicauit coram celeberrimo concilio per populum. Per hac itaque / ab ea nostra secum unita / portum pacis generalis attingere facillime sperabat Denique non tam missus quam coactus legatus ad dominum nostrum super hac materia / per preueniuerunt per clarissime studio / cui ego filii / negare potui nihil / prosum primo massillie De hinc tarascone sermone huius / quem decorum presencie vestre nobilissime fulgor illustrauit. Hinc sermone sic et prout proposuimus / postulare dignata est celsitudo vestra ab exiguitate mea / quibus at ego sum ut huius vel alio quod propria denegat presumpsit / accipite itaque sermone quilibet ille est / ubi aliquid sed pauca ex dictis / in margine posita sunt / que breuitas preceptis eripuit ne preferre. Huius valeat per clara denotatio vestra / ad comenpacem / et propria salutem consequenda / scriptum tarastone Anno. Dccciiij. i. vigilia epiphaniie.

R Epistola domino cameracensi existenti in curia. Reuerentia reuerende patris. et preceptoris singularis accurati / si vacasset per dictatum / quod scribere conatur / de sinistra vel interpretatio / vel relatione dictorum imo plurius non dictorum in sermone circumsionis habito tarastone coram domino nostro / tempore legationis mee pro parte alme vniuersitatis Parisiensis matris mee.